

gønder gennem Mænd, der ere udgaaede af Folkets eget Valg; og det er saa langt fra min Mening, at dette ene bør blive staaende paa det reent politiske Omraade, at jeg tværtimod hører til dem, der meest længes efter den Dag, da det ogsaa kan overføres paa Retspleiens Gebeet; og derfor vil jeg ansee det for hensigtsmæssigt, at det først og fremmest bringes til Anvendelse paa det Gebeet, der ligger mellem det daglige borgerlige Liv og paa den anden Side den egentlige Retspleie, altsaa netop den Institution, hvorom her er Tale, hvortil kommer, at noget Analogt finder Sted allerede nu i enkelte Landdistricter og i alle Kjøbstæder, og at altsaa ved Forandringen en større Censformighed kommer frem i hele Systemet. Naar jeg har gjort hin Distinction gjældende, saa er det, fordi jeg ikke ynder at stikke op for Nogen. Jeg anseer det for at være ligesaa seigt at lesse med Demokratiet som at lesse med Magten, og jeg troer, at den nu bestaaende Tilstand ikke har medført praktiske Ulemper, saa betydelige, at man fra dette Standpunkt — de praktiske Ulemperes Standpunkt — kunde fordrø en Reform; men jeg haaber dog, at den skal finde Sted tillige i et praktisk Diemed; thi skulle vi indføre den, ikke i Kraft af sfiggende Misbrug — thi med Hensyn til disses Afændring maa man tidt hulle sig igennem, som man bedst kan — men i Kraft af rette almene Grundfætninger for det frie Statsafsunds Ordning, da ere vi i fuldeste Maade berettigede til at fordrø, at det tages for Alvor og gennemføres heelt igennem. Jeg har ved en tidligere Leilighed udtalt, at det vilde forekomme mig at være særdeles ønskeligt og hensigtsmæssigt, hvis man, samtidigt med at dette hele Anliggende fuldstændigt blev overantvordet til Folkets egen Baretagt og Nøgt, samlede alle de gjældende Bestemmelser i en kort og let overskuelig Lov, der ophævede alle tidligere. Jeg skal villig indrømme, at den gamle Forligslov ogsaa i saa Henseende har stadfæstet det velfortjente Ry, hvort den fra først af har staaet, at den ikke, som saa mange andre Love, har gennemgaaet idelige Forandringer; men det er ogsaa ganske vist, at der er ikke saa Bestemmelser, som man maa have paa rede Haand for fuldstændig at kunne overflue dette Gebeet; det

er ganske vist, at man med Hensyn til denne Deel af Lovgivningen maa søge idelige Analogier fra de vestindiske Love og fra den norske Lovgivning, for at kunne forklare mangfoldige Spørgsmaal. Mange Spørgsmaal besvares ikke klart af selve Lovene, de ere vistnok efterhaanden blevne klarede ved Praxis; men denne Praxis er jo ikke saaledes nedskreven, at den er tilgængelig for Enhver. Jeg vilde derfor ansee en saadan Samling for meget hensigtsmæssig, ligesom jeg ogsaa i det Hele taget, som det høitærede Landsting nok ved flere Leiligheder vil have bemærket, anseer en Codification for ønskelig, hvor det kan skee; men uden videre at tilbagekyde en virkelig paaatrængende praktisk Reform af saadanne mere theoretiske Grunde vilde efter min Mening være uforsvarligt. Men hvor det kan skee uden at medføre Ulemper, vilde det være ret ønskeligt, om hele den Masse af Lovbestemmelser, der ere adspredte i vor Lovsamling, og som have afløst hverandre i et længere Tidrum, samlede i et større Lovgivningsværk, hvorved denne Sag altsaa blev klarere; det skulde ikke saameget bestaae i, at man fra et almindeligere Synspunkt gennemarbejdede hele Sagen, som om den nu fra først af skulde fødes, men at man i korte og klare Bestemmelser samlede det, som i Tidens Løb har udviklet sig som gjældende Ret, og det kunde, saavidt jeg skjønner, meget passende skee i dette Tilfælde, hvor man har et fuldstændig afsluttet Hele, thi Forligsmæglingen staaer som et afsluttet Hele midt imellem det daglige borgerlige Liv og de Love, der ordne Realiteten af Sager, som kunne blive Gjenstand for egentlig Rettergang. Dette maa staae klart for os i det Neblik, da det gjælder om at overlevere det Hele til Udøvelse af enkelte Mænd, hvoraf kun meget Saa kunne og skulle være egentlige Retskyndige. Det er imidlertid en Fordring, jeg ikke skal gjentage; jeg troer ikke, at det i Løbet af et Aar vil være vanskeligt at fuldføre det, og det vil være saameget lettere, jo mere man lægger Vægt paa, at den bestaaende Lovgivning i det Hele taget er fyldestgjørende, saa at man kan indskrænke sig til en kort og klarere Redaktion af hvad der foreligger. Men at skyde Spørgsmaalet tilbage af den Grund, skal jeg ikke